

יומא דף פב

אכל אוכלין שאין ראויין לאכילה

ויקרא פרק יט פסוק כג

כי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל

דברים פרק ח פסוק ט

ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל ומחררה תחצב נחשת:

	דברי רבא	סתירה לדבריו
	כס פלפלי ביומא דכפורי - פטור	היה רבי מאיר אומר: ממשמע שנאמר (ויקרא יט) וערלתם ערלת את פריו איני יודע שעץ מאכל הוא? אלא מה תלמוד לומר על נאכל - עץ שטעם עצו ופריו שוה, הוי אומר - זה פלפלין. ללמדך שהפלפלין חייבין בערלה. ואין ארץ ישראל חסרה כלום, שנאמר (דברים ח) לא תחסר כל בה
פתרון לסתירה	הא - ביבשתא	הא - ברטיבתא
עוד סתירה בדברי רבא	כס זנגבילא ביומא דכפורי - פטור	אמר ליה רבינא למרימר, והאמר רב נחמן: האי הימלתא (זנגביל כתוב מעורב עם דבש) דאתי מבי הנדואי שריא (מדין בישול עכו"ם), ומברכינן עליה בורא פרי האדמה!
	הא ביבשתא	הא - ברטיבתא

משנה. **התינוקות אין מענין אותן ביום הכפורים, אבל מחנכין אותן לפני שנה ולפני שנתיים, בשביל שיהיו רגילין במצות.**

גיל הילדה	משנה (לפי רש"י)	רב חסדא	רב הונא ורב נחמן	ר' יוחנן	תני רבה בר שמואל
8			מחנכים לשעות לבריא		
9	מחנכין לשעות	מחנכין לשעות לבריא	מחנכים לשעות לחולה		
10	מחנכין לשעות	מחנכין לשעות לחולה	כל היום מדרבנן לבריא (מחנכין לשעות לחולה)	מחנכים לשעות	מחנכים - למסקנת הגמרא אפשר לפרש או כר' יוחנן חינוך לשעות או כרב הונא ורב נחמן שמחנכים להשלמה
11			כל היום מדרבנן לחולה	מחנכים לשעות	מחנכים
12			כל היום מדאורייתא		

קושי: תנן: **התינוקות אין מענין אותן ביום הכפורים, אבל מחנכין אותן לפני שנה ולפני שתיים.** בשלמא לרב הונא ורב נחמן - לפני שנה ולפני שתיים, לפני שנה (שנתיים) לדבריהן ולפני שתיים (3 שנים) לדברי תורה (לפי רש"י מדובר בחולה - מחנכים משנה 9 שזה שנה לפני השנה שסמוכה לחיוב מדרבנן לצום (שזה שנה 11) ולפני שנתיים זה משנה 9 שהוא שנתיים לפני השנה שסמוכה לחיוב דאורייתא לצום (שזה שנה 11).

אלא לרבי יוחנן קשיא! כי אי אפשר לפרש שלפני שנה או שנתיים זה סמוך לשנת השלמה מדרבנן כי אין לו שנה כזאת. וגם אי אפשר לפרש שיש לחלק בין בריא לחולה כרב חסדא כי שמשנה דיברה על שנות 9 ו10 ור' יוחנן דיבר על שנות 10 ו11.

תירוץ: אמר לך רבי יוחנן: מאי שנה או שתיים - סמוך לפירקן. ואז החילוק כרב חסדא שמחלק בין בריא לחולה.

עוד קושי: תא שמע, דתני רבה בר שמואל: **תינוקות אין מענין אותן ביום הכפורים, אבל מחנכין אותן שנה או שתיים סמוך לפירקן.**

בשלמא לרבי יוחנן - ניחא, אלא לרב הונא ולרב נחמן, - קשיא! **תירוץ:** אמרי לך רבנן: מאי חינוך נמי דקתני - השלמה.

קושי: ומי קרי לחינוך השלמה? והא תניא: **אי זה חינוך? היה רגיל לאכול בשתי שעות -**

מאכילין אותו לשלש, בשלש - מאכילין אותו בארבע!

תירוץ: אמר רבא בר עולא: תרי חנוכי הוו.

גמרא. תנו רבנן: עוברה שהריחה בשר קודש או בשר חזיר - תוחבין לה כוש ברוטב, ומניחין לה על פיה. אם נתיישרה דעתה - מוטב, ואם לאו - מאכילין אותה רוטב עצמה, ואם נתיישרה דעתה - מוטב, ואם לאו - מאכילין אותה שומן עצמו, שאין לך דבר שעומד בפני פקוח נפש חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים.

שפיכות דמים	גילוי עריות	עבודה זרה
<p>סברא היא. דההוא דאתא לקמיה דרבה, אמר ליה: אמר לי מרי דוראי: "קטליה לפלניא, ואי לא קטילנא לך."</p> <p>אמר ליה: נקטלך ולא תקטול. מאי חזית דדמא דידך סומק טפי? דילמא דמא דההוא גברא סומק טפי.</p>	<p>רבי אומר: (דברים כב) כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו עש כן הִכּוּ הַכּוֹ, וכי מה ענין למדנו מרוצח לנערה המאורסה? אלא, הרי זה בא ללמד ונמצא למד: מה נערה המאורסה ניתן להצילה בנפשו - אף רוצח ניתן להצילו בנפשו מה רוצח יהרג ואל יעבור - אף נערה המאורסה - יהרג ואל יעבור.</p>	<p>רבי אליעזר אומר: אם נאמר ככל עֶשֶׂק למה נאמר ככל מאֶק? ואם נאמר ככל מאֶק למה נאמר ככל עֶשֶׂק? אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו - לכך נאמר בכל נפשך, ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך נאמר ובכל מאדך</p>

2 מקרים עם עוברה שהריחה:

ההיא עוברה דארחא, אתו לקמיה דרבי, אמר להו: זילו לחושו לה דיומא דכיפורי הוא. לחושו לה ואילחישא. קרי עליה (ירמיהו א) **כִּטְיִם אֶצְרִק כִּכְטָן יַעֲתִיק** וגו'. נפק מינה רבי יוחנן.

ההיא עוברה דארחא, אתו לקמיה דרבי חנינא, אמר להו: לחושו לה, ולא אילחישא. קרי עליה: (תהלים נח) **כִּוּוּ רַעֲיִים מִרוּחַס**, נפק מיניה שבתאי אצר פירי.